

Eduskunnan talousvaliokunnalle

TaV@eduskunta.fi

Asia: HE 131/2025 vp

KIRJALLINEN LAUSUNTO EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE ALKOHOLILAIN MUUTTAMISESTA

Kuluttajaliitto ry (jäljempänä Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta antaa eduskunnan talousvaliokunnalle kirjallinen lausunto otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Kuluttajaliitto on lausunut alkoholilain muuttamista koskevasta asiasta useita kertoja aiemmissa valmisteluvaiheissa. Olemme kannattaneet lähtökohtaisesti kuluttajaa helpottavia lainsäädäntötoimia, mutta tietyin reunaehdoin. Viimeisimpien muutosten jälkeen emme pidä esitystä kannatettavana, emmekä voi kannattaa alkoholilain muutosten voimaan saattamista nyt ehdotetussa muodossa.

Olemme todenneet, että alkoholin helpompi saatavuus voisi hyödyttää joitain kuluttajia. Kauppaan kulkemista voivat rajoittaa esimerkiksi pitkät etäisyydet tai haasteet liikkumisessa, jolloin etämyynnillä voi olla positiivisia vaikutuksia yksilön autonomiaan, itsenäisyyteen ja osallisuuteen. Lisäksi etämyynti voi helpottaa tuotteiden vertailua ja laajentaa kuluttajan saatavilla olevaa valikoimaa.

Alkoholilain tarkoituksena on vähentää alkoholipitoisten aineiden kulutusta rajoittamalla ja valvomalla niihin liittyvää elinkeinotoimintaa alkoholin käyttäjilleen, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi (1 §). Haittojen, muutosten terveys- ja hyvinvointivaikutusten, sote-uudistuksen tavoitteiden ja kansansairauksien osalta viittaamme ystävällisesti lausuntokierroksella sosiaali- ja terveysministeriölle antamaamme lausuntoon. Näistä lähtökohdista ilmaisemme kuitenkin huolestamme ehdotettuihin muutoksiin liittyen.

Kuluttajaliitto on kannattanut valmisteluvaiheessa esillä ollutta vaikuttajamarkkinoinnin kieltoa, joka on poistettu esityksestä kokonaan. Euroopan komissiolta saatu kritiikki ei ole johtanut markkinointisääntelyn positiiviseen uudelleen muotoilemiseen tai esimerkiksi lasta suojaavan markkinointisääntelyn edelleen kehittämiseen, vaan siihen, että esitetyt tiukennukset on poistettu kokonaan.

Hallituksen esitykseen ei ole jatkovalmistelussa palautettu vaatimusta vahvasta sähköisestä tunnistaumisesta alkoholijuoman tilaamisen yhteydessä. Kuluttajaliitto katsoo, että vaatimus vahvasta tunnistaumisesta on yksi edellytys sääntelymuutosten turvalliselle toteuttamiselle sekä alkoholihaittojen ehkäisyn, alaikäisten suojelun että lähettien turvallisuuden kannalta. Vahva tunnistauminen voisi lisätä kuluttajan harkinta-aikaa tilausta tehdessä, vähentää turhia edestakaisia kuljetuksia ja selkiyttää sitä, kenellä on vastuu edestakaisten kuljetusten korvaamisesta, mikäli ikäraja ei täyty.

Sen lisäksi, että vaatimusta vahvasta sähköisestä tunnistaumisesta ei ole palautettu hallituksen esitykseen, myös iän todennettava tarkastaminen toimitusten yhteydessä on poistettu. Muutosten myötä on mahdollista, että alkoholia voi siis tilata kotiin ilman, että ostajan tai vastaanottajan ikää tarkistetaan tilaus- tai luovutusvaiheessa.

Kuluttajaliitto on kannattanut alkoholilain 51 §:n lisäystä, jonka johdosta toimittaminen ei saa olla edullisempaa, jos tilauksen arvo on alkoholijuomien vuoksi suuri. Kuluttajaliitto toistaa ehdotuksensa, että sääntelyyn lisättäisiin rajoituksia, jotka koskisivat sitä, kuinka paljon kerrallaan esimerkiksi tietty henkilö, tiettyyn osoitteeseen, tietyllä kuljetuksella tai tietyn ajan sisällä voisi tilata alkoholituotteita. Näiden rajoitusten puuttuessa ja ikärajavalvonnan ollessa heikosti säänneltyä nimenomaan alkoholin riskikäyttöön

johtava tilaaminen on Kuluttajaliiton näkemyksen mukaan helpompaa.

Helsingissä 16.10.2025

Kuluttajaliitto ry

Ella Ylikarhu, juristi. OTM, TM